

Beslutsunderlag

Uppdrag – Läns gemensam uppföljning god och nära vård

Förslag till ställningstagande

Det politiska samrådsorganet, SRO:

1. noterar informationen och ställer sig bakom förslag till fortsatt arbete med att utveckla uppföljning och indikatorer i omställningen till en god och nära vård i Västra Götaland.
2. ger VGRs hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör och VästKoms direktör i uppdrag att efter dialog med den läns gemensamma arbetsgruppen i uppdrag att återkomma till SRO med en plan för genomförande, kostnadsbedömning och tidplan för föreslagen uppföljningsmodell senast i juni 2026.

Sammanfattning

SRO beslutade 2023 att en årlig partsgemensam uppföljning och analys skulle starta. En första rapport, [Läns gemensam uppföljning av god och nära vård](#), togs fram.

VästKom och Västra Götalandsregionen (VGR) fick vid SRO:s möte den 18 januari 2024 ([2024-01-18 Mötesanteckningar SRO 2024-05-23 Mötesanteckning SRO.pdf](#)) i uppdrag att genomföra en förstudie. Denna skulle ge ett fördjupat underlag för gemensam uppföljning av kvalitet och kostnader, för att veta om omställningen till god och nära vård leder till en mer kostnadseffektiv, tillgänglig och samordnad vård. En förstudie med tre deluppdrag har genomförts av VGR och Göteborgsregionen, med stöd av en läns gemensam arbetsgrupp och en vetenskaplig referensgrupp.

Uppdraget innehöll tre delar:

- 1) En kartläggning av vad Västra Götalandsregionen och länets kommuner vill veta för att kunna följa omställningen ur ett kostnads- och kvalitetsperspektiv.
- 2) En analys av det som framkommit i kartläggningen för att undersöka
 - a. vad som är möjligt att följa upp redan idag baserat på befintliga data, och
 - b. vilka nya mätningar och datainsamlingsmetoder som skulle behöva utvecklas.
- 3) Ett förslag på nya mått och mätningar som inkluderar en plan för genomförande och kostnader för uppdraget presenteras för SRO.

Resultatet av förstudien visar dels att målbilden för omställningen är otydlig, dels att det finns en diskrepans mellan vad verksamheterna behöver veta för att kunna följa omställningen och vad som faktiskt mäts idag. Bristen på kvalitetssäkrade data, särskilt inom kommunal primärvård, gör det svårt att följa upp omställningen på ett meningsfullt sätt. Två av tre deluppdrag har därför inte kunnat besvaras.

Ärende

En förstudie har genomförts som syftade till att klarlägga förutsättningar och behov för en samlad uppföljning, för att kunna utvärdera om omställningen till god och nära vård leder till en mer kostnadseffektiv, tillgänglig och samordnad vård.

För att kunna identifiera vad Västra Götalandsregionen och länets kommuner behöver veta för att kunna följa omställningen genomfördes elva workshops. Sammanlagt 250 politiker, chefer, tjänstepersoner och vård- och omsorgspersonal deltog. Arbetet har även omfattat litteratur- och forskningsgenomgång av tidigare genomfört arbete med uppföljning och analys, bland annat rapporter från SKR, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Statens offentliga utredningar, samt Socialstyrelsen.

Rapporten ligger till grund för förslag till fortsatt arbete med länsgemensam uppföljning och gemensamma indikatorer, avseende förflyttningen mot god och nära vård.

Bakgrund och fördjupad beskrivning

En första rapport, [Länsgemensam uppföljning av god och nära vård](#), togs fram och presenterades för SRO i maj 2023¹.

Syftet med den första rapporten var att beskriva uppföljningsindikatorer av betydelse för förflyttningen mot en nära vård. Rapporten markerade starten på en mer samlad och systematisk uppföljning av vård och samverkan i Västra Götaland, och med målet att föreslå både indikatorer och en övergripande modell för uppföljning.

I samband med detta tog SRO ställning till att en årlig partsgemensam uppföljning och analys skulle genomföras.

Denna förstudie bygger vidare på detta arbete och analyserar vilka delar av uppföljningen som kan genomföras med befintliga data, vilka nya mått och

¹ [SRO Mötesanteckning, 2023-05-03](#)

datainsamlingsmetoder som behöver utvecklas, samt hur ett långsiktigt och hållbart uppföljningsarbete kan utformas.

Förstudien läns gemensam uppföljning av omställning till god och nära vård har letts av två processledare – Jenny Nilsson från VGR och Theresa Larsen från Göteborgsregionen. Det har funnits en läns gemensam arbetsgrupp med sex personer, varav två från VGR, en från VästKom och en från vardera kommunalförbund i länet. Till arbetet har även funnits knuten en vetenskaplig referensgrupp, för stöd kring utveckling av evidensbaserade mått och mätmetoder.

Elva workshoppar med 250 deltagare genomfördes under januari – mars 2025 i de fyra kommunalförbundsområdena samt i VGR. Både tjänstemän och förtroendevalda deltog på workshopparna. Arbetet omfattade även litteratur- och forskningsgenomgång av tidigare genomfört arbete med uppföljning och analys, bland annat rapporter från SKR, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Statens offentliga utredningar, samt Socialstyrelsen.

Slutsatser

Baserad på resultat från genomförda workshops och litteraturgenomgång, redovisar förstudien olika ingående resultat inom de tre deluppdragen.

Det första deluppdraget – att kartlägga vad Västra Götalandsregionen och länets kommuner vill veta för att kunna följa omställningen ur ett kostnads- och kvalitetsperspektiv – summeras i följande övergripande områden:

- Hur mäta kostnader och vårdtyngd på olika vårdnivåer hos huvudmännen?
- Ges vård på rätt nivå?
- Vad blir konsekvenserna vid flytt mellan vårdformer?
- Hur påverkar förändringar – till exempel digitalisering, ökad egenvård och egenmonitorering – patienter och anhöriga?

Deluppdrag två och tre – att redovisa vad som är möjligt att följa upp redan idag baserat på befintliga data, samt vilka nya mätningar och datainsamlingsmetoder som skulle behöva utvecklas, liksom att ta fram en genomförandeplan för dessa – har inte kunnat besvaras. Det beror framför allt på att många av workshopdeltagarna var osäkra på vad omställningen till god och nära vård innebär, vilket försvårar arbetet med att definiera relevanta indikatorer. Det saknas samsyn kring målbilden för omställningen och vad som ska följas upp.

Av förstudien framgår att det finns en diskrepans mellan vad verksamheterna behöver veta för att kunna följa omställningen och vad som faktiskt mäts idag.

Bristen på kvalitetssäkrade data, särskilt inom kommunal primärvård, gör det svårt att följa upp omställningen på ett meningsfullt sätt.

Det finns många olika och delvis motstridiga önskemål om vad en läns-gemensam uppföljningsmodell bör innehålla för indikatorer, hur många indikatorer den ska innehålla, och på vilka nivåer resultat ska redovisas. Eftersom förslagen på mått och indikatorer är så spretiga, så har det inte bedömts som möjligt att inom förstudiens ram ta fram ett konkret förslag på nya mätningar och mått. Därför presenteras i förstudien ingen plan för genomförande eller kostnader.

Fortsatt arbete

Förstudien redovisar ett gediget genomfört uppdrag inom ett område som är komplext och utmanande att navigera i. Rapporten är ännu inte helt färdigställd. Uppdragsgivarna ser det dock som angeläget att fortsätta utveckla det läns-gemensamma arbetet med uppföljning och indikatorer för att följa omställningen till en god och nära vård i Västra Götaland.

Det föreslås därför att hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör och VästKoms direktör, efter dialog med den läns-gemensamma arbetsgruppen, ges i uppdrag att med utgångspunkt i den nu genomförda förstudien och tidigare rapport, genomföra en avgränsad omvärldsanalys och ta fram förslag på några indikatormått som parterna i länet kan följa upp och analysera. Arbetet med indikatorer kan sedan utvecklas gradvis.

Det föreslås också att den läns-gemensamma arbetsgruppen får i uppdrag att återkomma till SRO med en plan för genomförande, kostnadsbedömning och tidplan för föreslagen uppföljningsmodell senast i juni 2026.

Karin Looström Muth

Hälso- och sjukvårdsutvecklingsdirektör

Kristina Lännergren

Direktör Västkom